

Borelioza u dzieci – objawy i leczenie

Wykrycie boreliozy jest trudne w przypadku dorosłych, a w stosunku do dzieci stanowi nie lada wyzwanie. Dzieci są bardzo narażone na ukłucie kleszcza w związku z aktywnym trybem życia i częstym przebywaniem w środowisku o zwiększonym występowaniu tego pajęczaka. Borelioza u dzieci to poważna sprawa. Nigdy nie lekceważ nawet najłżejszych objawów.

Ukłucie kleszcza jest bezbolesne (w związku z występującą w płynach kleszcza substancją znieczulającą) co utrudnia znacznie znalezienie go u dziecka. Profilaktycznie należy po każdej wizycie na terenie o zwiększonym ryzyku złapania kleszcza obejrzeć ciało dziecka w poszukiwaniu tych pasożytów i jak najszybciej je usunąć. Kleszcze bardzo często znaleźć można na skórze głowy, za małżowinami usznymi, pod pachami, w pachwinach czy zgięciach stawów. Jeżeli znajdziemy kleszcza należy go ostrożnie usunąć zagiętą pęsetą, a okolice ukłucia zdezynfekować wodą utlenioną bądź spirytusem.

Jak zdiagnozować boreliozę?

Zarówno w przypadku dzieci jak i dorosłych największym problemem jest prawidłowe zdiagnozowanie choroby. W przypadku dzieci, wg statystyk, tylko w około 10 % przypadków pojawia się rumień, który jest pierwszą podstawą do uznania, że osoba ukłuta przez kleszcza została zakażona boreliozą. W takiej sytuacji do wykrycia choroby dochodzi dopiero na dalszym etapie, kiedy pojawiają się objawy rozsiane. W tym stadium leczenie musi być już agresywniejsze i dłuższe.

Objawy występujące przy objawach podopiecznym. © wydział do rozpoznania boreliozy

W przypadku małych dzieci ciężko jest dostrzec pojawiające się objawy, dlatego trzeba bardzo starannie obserwować pojawiające się zmiany. Elementem wskazującym na zakażenie boreliozą mogą być nagłe zmiany zachowania czy pojawienie się niewystępujących wcześniej problemów z uczeniem się, wysławianiem, koncentracją. Częstość objawem są także problemy ze snem, budzenie się w nocy czy nadmierna senność. U dziecka mogą pojawić się też bóle mięśni, zębów czy dokuczliwe bóle głowy. W przypadku dzieci występuje także jeden z podstawowych objawów w postaci uczucia zmęczenia i senności nieuzasadnionej faktycznymi okolicznościami.

Ważną rolę w wykryciu objawów boreliozy u dziecka w wieku szkolnym powinna być obserwacja przez wychowawców, którzy mogą odnotować pewne zmiany w zachowaniu wskazujące na możliwe zarażenie. Nie wolno bagatelizować wskazanych wyżej zmian zakładając, że są to standardowe objawy dojrzewania młodego człowieka.

Diagnostyka laboratoryjna boreliozy

Wśród metod diagnostycznych najczęściej stosowanych do laboratoryjnego potwierdzenia bądź wykluczenia boreliozy wyróżnia się badanie odczynów serologicznych, a wśród nich: **Test ELISA (cena ok. 60zł)**

ELISA znana jako test immunoenzymatyczny, polega na identyfikacji specyficznych przeciwciał, które obecne są w surowicy pacjenta zakażonego boreliozą.

Według przeprowadzonych badań test ELISA nie nadaje się na test przesiewowy, a to z tego względu, że daje bardzo duży odsetek wyników fałszywie ujemnych. Tak więc według tego testu niektóre osoby z aktywną infekcją boreliozy mają negatywne wyniki.

Technika Western Blot (cena ok.190zł)

Technika ta jest czulsza i bardziej specyficzna niż test ELISA, ponadto Western Blot przeprowadza się jako test potwierdzenia w celu wyeliminowania osób z wynikiem fałszywie pozytywnym. Według przeprowadzonych badań sprawdzających czułość techniki Western Blot oceniana jest na 50%-80%, co oznacza, że tą metodą wyniki fałszywie ujemnie będą dotyczyły mniejszej grupy chorych. Ponadto, nie ma doniesień o występowaniu wyników fałszywie dodatnich.

Test PCR (cena ok.150zł)

Badanie to ma za zadanie wyszukać w materiale (np. krew, płyn mózgowo-rdzeniowy) całych i żywych krętków lub ich materiału genetycznego, który pochodzi z nieżywych zdeintegrowanych komórek krętka boreliozy. Metoda ta oparta jest na specyficznym i wybiórczym powielaniu fragmentu DNA bakterii, przez co zaliczana jest do najczulszych metod.

Według zaleceń Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych diagnostyka laboratoryjna każdej postaci boreliozy z Lyme wymaga dwuetapowego protokołu diagnostycznego. Jako pierwszy przeprowadza się test ELISA, dzięki któremu możliwe jest wykazanie obecności swoistych przeciwciał. W drugim etapie diagnostyki boreliozy u chorych z wynikami dodatnimi lub wątpliwymi należy przeprowadzić oznaczenia techniką Western Blot. Obydwie metody wzajemnie się uzupełniają, ponieważ testy immunoenzymatyczne cechuje zwykle wysoka czułość i stosunkowo niska swoistość, zaś technika Western Blot charakteryzuje się wysoką swoistością i niższą czułością.

Leczenie boreliozy u dzieci

Leczenie boreliozy dzieli się na część opartą na lekach oraz wsparcie medycyny naturalnej i składników, które dała nam natura.

Metoda leczenia boreliozy u dziecka nie różni się od tej, którą wykorzystuje się w leczeniu dorosłych. Najbardziej standardowym sposobem leczenia jest procedura IDSA, w której zarażonemu podawany jest jeden antybiotyk przez okres około 21 – 28 dni. Ta metoda jest skuteczna w przypadku wczesnego wykrycia zakażenia, kiedy bakterie nie rozprzestrzeniły się jeszcze po organizmie, czyli w okresie do 4 tygodni od kontaktu z zakażonym kleszczem. Jak wspomniano wyżej, tak wczesne wykrycie choroby w przypadku dziecka jest niezwykle trudne, dlatego warto zapoznać się z innymi metodami leczenia.

Od niedawna zyskuje na popularności standard leczenia ILADS, zakładający stosowanie wielu antybiotyków, które umożliwiają usunięcie z organizmu wszelkich form przetrwalnikowych krętka Borreli (bakterii wywołującej boreliozę). Antybiotyki przyjmuje się zazwyczaj przez kilka miesięcy. Niestety metoda ta niesie ze sobą pewne ryzyko upośledzenia odpowiedzi immunologicznej organizmu. W związku z tym stosowanie jej u dzieci wymaga szczególnej uwagi. Niezbędne jest wówczas stosowanie diety wspomagającej odporność organizmu oraz farmakologicznych suplementów. Wielokrotne przyjmowanie leków w ciągu dnia, także w szkole, wymaga uwagi nie tylko dziecka i rodziców, ale także uprzedzonych o tym nauczycieli. O skuteczności terapii decyduje bowiem jej konsekwentne przeprowadzenie.

Borelioza jest chorobą niezwykle trudną w diagnostyce i leczeniu. Ma to szczególne znaczenie w przypadku dzieci, u których rzadko po ukłuciu przez kleszcza pojawia się rumień, a czasem nie udaje się nawet spostrzec kleszcza. Z tego powodu należy bardzo uważnie obserwować zachowanie dziecka i swoje wątpliwości skonsultować z lekarzem specjalistą, który może uratować dziecko przed rozprzestrzenieniem się drobnoustrojów po organizmie.

Najczęstsze objawy Boreliozy

Objawy grypopodobne:

- Ból głowy
- Zmęczenie
- Gorączka
- Dreszcze
- Ból gardła
- Bóle mięśni

Bezsenność

Komplikacje psychologiczne (długotrwałe)

- Depresja
- Demencja

Przewlekłe zmęczenie

Paraliż twarzy

Problemy z sercem

Szybkie lub wolne bicie serca
Ból w klatce piersiowej

Omdlenia, Palpitacje, Duszności

Gorące, opuchnięte, bolące stawy

Swędząca wysypka w miejscu ugryzienia kleszcza

Autor: Kinga Kołodziej

Źródło:

<http://www.vita-medica.com/borelioza/>

<http://laboratoria.net/home/15101.html>

<http://jakleczycborelioze.pl/borelioza-u-dzieci-objawy-i-leczenie/>